

عنوان: میزان، عوامل خطر و نشانه‌های پایین‌افتادگی اندامهای لگنی و اثر آن بر کیفیت زندگی زنان در مراجعین به درمانگاه‌های

زنان الزهرا و طالقانی شهر تبریز، ۱۳۸۱

نام دانشجو: سحر سادات صبح گل

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناس ارشد مامایی (آموزش بهداشت مادر و کودک)

استاد راهنما: سکینه محمد علیزاده

اساتید مشاور: دکتر آلهه مدارک، مهندس حسین کوشاور

شماره پایان نامه: ۱۴۱

مقدمه: پایین‌افتادگی اندامهای لگنی یک شرایط شایع و اندیکاسیون بزرگ برای جراحی ژنیکولوژیک بوده و با مسائل مختلف جسمی، روانی، اختلال عملکرد جنسی همراه است. با وجود اهمیت این عارضه، به علت ناتوانی در تشخیص بیماران در معرض خطر ناشی از مطالعات محدود و فقدان اطلاعات و در زمینه عوامل بیماری‌زای مسئول ایجاد پایین‌افتادگی، امکان مداخله و پیشگیری زودرس وجود ندارد. با وجود آزارنده بودن این اختلال، اطلاعات کمی در زمینه تاثیر آن روی کیفیت زندگی افراد مبتلا وجود دارد. از این رو به منظور امکان شناسایی افراد در معرض خطر و مدیریت صحیح بیماری، مطالعه‌ای با هدف تعیین میزان و عوامل خطر پایین‌افتادگی اندامهای لگنی و تاثیر آن بر کیفیت زندگی زنان مبتلا انجام گرفت.

مواد و روش کار: این پژوهش یک مطالعه مقطعی بوده که با روش نمونه‌گیری آسان، ۳۳۰ کف لگن با استفاده از سیستم استاندارد شده جامعه continence بین‌المللی تعیین و اختلال بافت همبند بررسی و قد و زن مراجعه کننده به درمانگاه زنان مراکز آموزشی درمانی الزهرا و طالقانی، بررسی شدند. افراد با پایین‌افتادگی درجات صفر و یک، غیرمبتلا و درجات ۲ و بیشتر، مبتلا در نظر گرفته شدند. ابتدا در معاینه بالینی درجه پایین‌افتادگی، اندازه‌های لگن و قدرت عضله وزن اندازه گرفته شد. سپس پرسشنامه-ای شامل عوامل خطر احتمالی، نشانه‌های پایین‌افتادگی و کیفیت زندگی عمومی و اختصاصی توسط کارشناس مامایی همکار که از نتایج معاینه بی‌اطلاع بود از طریق مصاحبه برای هر بیمار تکمیل شد. اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS و بامحاسبه توزیع فراوانی مطلق و درصدی، میانگین و انحراف معیار و آزمونهای کای دو، تی-استیودنت و من-ویتنی و آنالیز رگرسیون چندگانه لجستیک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: پایین‌افتادگی درجه صفر در ۵/۵٪، درجه یک در ۳۱/۲٪، درجه دو در ۵۵/۲٪ و درجه سه در ۸/۲٪ وجود داشت. هیچ-کدام از افراد مورد پژوهش درجه ۴ پایین‌افتادگی نداشتند. در کل ۶۳/۳٪ از افراد مورد پژوهش مبتلا به پایین‌افتادگی بودند. ۵۰/۳٪ پایین‌افتادگی دیواره قدامی، ۲/۴٪ درصد پایین‌افتادگی دیواره میانی و ۴۷/۹٪ پایین‌افتادگی دیواره خلفی واژن داشتند. میانگین سنی، تعداد حاملگی، تعداد زایمان، تعداد زایمان واژینال، تعداد زایمان با اپی‌زیاتومی، شاخص توده بدنی، طول واژن، عمق کول دوساک و فطر هیاتوس ژنیتال در افراد مبتلا به طور معنی‌داری بیش از افراد غیرمبتلا بود. سابقه زایمان واژینال نوزاد ماکروزوم، سطح تحصیلات، ورزش و انجام کارهای سنگین، ابتلا به آرتریت، یبوست، واریس، هموروئید و سابقه خانوادگی اختلالات کف لگن ارتباط معنی‌داری را با ابتلا به پایین‌افتادگی نشان دادند. متغیرهای پیشگویی کننده پایین‌افتادگی با استفاده از آنالیز رگرسیون لجستیک چندگانه شامل: سن، جراحی قبلی پایین‌افتادگی، شاخص توده بدنی و سابقه خانوادگی اختلالات کف لگن بودند. میانگین نمره کل کیفیت زندگی عمومی در دو گروه مبتلا و غیرمبتلا اختلاف معنی‌داری را نشان نداد. درصد وجود اغلب نشانه‌های ادراری، روده‌ای و موضعی پایین‌افتادگی اندامهای لگنی و میزان آزردهی ناشی از نشانه‌های ادراری و موضعی پایین-افتادگی در افراد مبتلا به پایین‌افتادگی به طور معنی‌داری از افراد غیرمبتلا بالاتر بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به جوان بودن افراد مورد پژوهش (۴۹-۱۵ سال)، بالا بودن درصد پایین‌افتادگی (بیش از ۵۰٪)، شیوع بالای نشانه‌های ادراری، روده‌ای و پایین‌افتادگی و درجات بالاتر آزردهی ناشی از نشانه‌های ذکر شده و کیفیت زندگی ضعیف در

بین افراد مبتلا به پایین‌افتادگی، لازم است که این اختلال بیشتر مورد توجه قرار گرفته و اقداماتی جهت شروع روشهای پیشگیرانه و تشخیص و درمان زودرس در زنان حتی از سنین پایینتر و بررسی از نظر وجود اختلالات همراه شده با پایین‌افتادگی انجام شود. ماماها و سایر کارکنان بهداشتی و درمانی می‌توانند نقش مهمی در آگاه کردن زنان از این اختلال و عوامل خطرآن، آموزش روشهای پیشگیری و درمان زودرس آن داشته باشند. با استفاده از یافته‌های این پژوهش و متغیرهای پیش‌گویی‌کننده بدست آمده، استفاده از روشهای پیشگیری زودرس مانند کسب وزن ایده‌آل و یا ممانعت از اعمال جراحی غیرضروری جهت کاهش خطر پایین‌افتادگی پیشنهاد می‌شود. لزوم تحقیقات بیشتر جهت روشن شدن نکات مبهم این اختلال ضروری به نظر می‌رسد.

کلمات کلیدی: پایین‌افتادگی اندامهای لگنی، نشانه‌ها، کیفیت زندگی، عوامل خطر